

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๓

วันที่ ๑๐ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง	นายณัฐพร โตประยูร	ผู้ร้อง
	นายอานนท์ นำภา ที่ ๑	
	นายภาณุพงศ์ จาดนอก ที่ ๒	
	นางสาวปณัสยา สิทธิจิรวัฒนกุล ที่ ๓	
	นายพริชฐ์ ชิวารักษ์ ที่ ๔	
	นางสาวจุฑาทิพย์ ศิริขันธ์ ที่ ๕	
	นางสาวสิริพัชระ จิงธีรพานิช ที่ ๖	
	นายสมยศ พฤกษาเกษมสุข ที่ ๗	
นางสาวอาทิตยา พรพรม ที่ ๘	ผู้ถูกร้อง	

เรื่อง คำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙

นายณัฐพร โตประยูร (ผู้ร้อง) ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ดังนี้

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า คณะบุคคลประกอบด้วยกลุ่มกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับสหภาพนักเรียนนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย กลุ่มแนวร่วมนิสิตมหาสารคามเพื่อประชาธิปไตย และกลุ่มเสรีไทยพลัส ได้ใช้สถานที่ต่าง ๆ ในการจัดเวทีชุมนุม อันเป็นการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๖ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ละเมิดต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นที่เคารพสักการะของปวงชนชาวไทย เป็นการกระทำที่เป็นการล้มล้าง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และก่อให้เกิดความแตกแยก ปั่นป่วน หรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน โดยเฉพาะบุคคลที่ปราศรัยเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ จำนวน ๘ คน ได้แก่ นายอานนท์ นำภา (ผู้ถูกร้องที่ ๑) นายภาณุพงศ์ จาดนอก (ผู้ถูกร้องที่ ๒) นางสาวปณัสยา สิทธิจิรวัฒนกุล (ผู้ถูกร้องที่ ๓) นายพิริชฐ์ ชิวารักษ์ (ผู้ถูกร้องที่ ๔) นางสาวจุฑาทิพย์ ศิริขันธ์ (ผู้ถูกร้องที่ ๕) นางสาวสิริพัชระ จิงธีรพานิช (ผู้ถูกร้องที่ ๖) นายสมยศ พุกกะเวส (ผู้ถูกร้องที่ ๗) และ นางสาวอาทิตยา พรพรม (ผู้ถูกร้องที่ ๘) ได้กระทำให้เป็นขบวนการ มีการนำแนวคิดมาจากอดีตพรรคอนาคตใหม่ซึ่งคอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ปรากฏสัญลักษณ์การชูสามนิ้ว และไม่ยอมรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข รวมถึงการปราศรัยในสถานที่สาธารณะ ได้แก่

วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีเสกคาถาปกป้องประชาธิปไตย อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย และวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีเชียงใหม่จะไม่ทน จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยสรุปได้ว่าการที่นิสิตนักศึกษาและประชาชนชุมนุมเรียกร้องส่วนหนึ่งเป็นเพราะต้องการตั้งคำถามต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งปัจจุบันประสบปัญหาสำคัญคือ มีกระบวนการที่จะทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ไกลห่างจากรบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ การออกแบบโครงสร้างรัฐธรรมนูญให้เอื้อต่อการขยายพระราชอำนาจ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕ วรรคสอง กำหนดให้การจัดระเบียบราชการและการบริหารงานบุคคลของราชการ ในพระองค์เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย การแทรกแซงการประกาศใช้รัฐธรรมนูญโดยสถาบันพระมหากษัตริย์ การออกกฎหมายขยายพระราชอำนาจของสถาบันพระมหากษัตริย์หลายฉบับ ให้มีหน่วยงาน ที่ขึ้นตรงต่อพระมหากษัตริย์ทำให้ทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตกเป็นของพระมหากษัตริย์ ให้มีการโอนอัตรากำลังพลและงบประมาณบางส่วนไปเป็นของหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ รวมถึงการตรากฎหมายเกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดินในส่วนของสถาบันพระมหากษัตริย์ มีการเสนอ

ให้แก่รัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ กรณีไปอยู่ต่างประเทศต้องมีการตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ให้ทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินกลับมาเป็นของพี่น้องประชาชนทุกคน

วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีธรรมศาสตร์จะไม่ทน ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี ผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยสรุปได้ว่า ที่เรามาชุมนุมกันในวันนี้ เพื่อจะยืนยันว่า นอกจากข้อเสนอสามข้อที่เราพูดกันอยู่ทุกเวที ความจริงมันมีข้อเสนอระหว่างบรรทัดที่มันเป็นข้อเสนอที่สำคัญที่สุด คือ การแก้ปัญหาการขยายพระราชอำนาจของสถาบันกษัตริย์ และผมขอยืนยันอีกครั้งว่านี่ไม่ใช่มีมือบลัมเจ้า ไม่ใช่มีมือบจาบจ้วง แต่เป็นมือที่พูดความจริงเกี่ยวกับปัญหาบ้านเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก่อตั้งโดยอาจารย์ปรีดี วันนี้พวกเราทุกคนรับไม้ต่อมาจากคณะราษฎร รับไม้ต่อมาจากอดีตบรรพบุรุษของเราเพื่อสะสางปัญหาทั้งหมด เราทุกคนคือเลือดเนื้อเชื้อไข คณะราษฎรที่จะมาทำหน้าที่แทนคณะราษฎร ประเด็นสำคัญที่ผมจะพูดวันนี้คือ ข้อเรียกร้องระหว่างบรรทัดของพวกเรา ระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข หมายถึงกษัตริย์ต้องอยู่เหนือการเมืองและอยู่ใต้รัฐธรรมนูญ พระราชกรณียกิจอันใดที่ทำให้พระมหากษัตริย์มายุ่งเกี่ยวกับการเมืองต่อไปนี้ต้องถูกตั้งคำถามดัง ๆ ต่อสาธารณะ เราอยากเห็นสถาบันพระมหากษัตริย์ปรับตัวเข้าหาประชาชน ไม่ใช่พวกเราปรับตัวเข้าหาสถาบันกษัตริย์ การอยู่ใต้รัฐธรรมนูญเป็นสาระสำคัญของการปกครองที่พวกเรามีอยู่ แต่ปัญหาก็เกิดขึ้นเมื่อสถาบันกษัตริย์พยายามจะขยายพระราชอำนาจผ่านทางคณะรัฐประหาร ปี ๒๕๕๗ พระมหากษัตริย์ถ้ายังเป็นพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขต้องไม่เซ็นรับรองการรัฐประหาร หากการรัฐประหารเกิดขึ้นสถาบันพระมหากษัตริย์ต้องยืนอยู่ฝ่ายประชาธิปไตยเท่านั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ ปราศรัยสรุปได้ว่า วันนี้หัวข้อที่จะมาพูดในเรื่องระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่ยังไม่ตาย ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์คือ การรวมอำนาจขุนนางและข้าราชการไว้ให้กับกษัตริย์ โดยกษัตริย์มีอำนาจเด็ดขาด มีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ รัชกาลที่ ๖ รัชกาลที่ ๗ แต่เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ คณะราษฎรนำโดยอาจารย์ปรีดี พนมยงค์ และพระยาพหลพลพยุหเสนา ได้มีการปฏิวัติประเทศสยามจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย และให้กษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ปัจจุบันผมคิดว่าการใช้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ยังใช้ยาวมาจนถึงรัชกาลปัจจุบัน เพราะกษัตริย์

อยู่เหนืออำนาจอธิปไตยทั้ง ๓ อำนาจ ได้แก่ อำนาจตุลาการ อำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติ
ถามว่าทำไมต้องพูดแบบนี้ ท่านเคยรู้หรือไม่ครับว่า หมวดที่ ๒ ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ วรรคสอง
บอกไว้ว่า ผู้ใดจะไม่สามารถฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ได้ เฉกเช่นนั้นแล้ว พระมหากษัตริย์อยู่เหนืออำนาจอธิปไตย
ที่ประชาชนเป็นเจ้าของ เจตนาการพูดของผมในครั้งนี่คือ ต้องการให้พระมหากษัตริย์อยู่ในที่ที่เหมาะสม
สามารถอยู่ร่วมกับประชาชนคนไทยได้ และที่บอกว่าอยู่เหนืออำนาจอธิปไตย คือการอยู่เหนืออำนาจ
ของประชาชน โดยการที่ประชาชนไม่สามารถแตะต้องได้ เพราะถ้าใครแตะต้องคนนั้นต้องโดนมาตรา ๑๑๒
สิ่งสำคัญที่สุดคือ การให้พระมหากษัตริย์ปรับตัวเข้ากับประชาชนได้และกลับมาอยู่ประเทศไทย
เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้กับประชาชน อยากให้ท่านกลับมาอยู่ประเทศไทยเพื่อไม่ให้เปลืองภาษีประชาชน
และผู้ถูกร้องที่ ๓ อ่านประกาศกลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม ฉบับที่ ๑ สรุปได้ว่า
ราษฎรทั้งหลายนับตั้งแต่คณะราษฎรได้ก่อการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้น ราษฎรทั้งหลาย
ได้หวังว่าประเทศของเราจะมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
อยู่เหนือระบอบการเมืองอย่างแท้จริง แต่การหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เนื่องด้วยกษัตริย์ยังคงทรงอำนาจ
แทรกแซงเหนือการเมือง เป็นต้นว่า เมื่อเกิดการรัฐประหารล้มล้างรัฐบาลอันได้มาซึ่งกระบวนการ
ทางประชาธิปไตยอย่างแท้จริงครั้งใด กษัตริย์ก็ทรงลงพระปรมาภิไธยแต่งตั้งหัวหน้าคณะรัฐประหาร
อันเป็นการรับรองให้การรัฐประหารครั้งนั้น ๆ ชอบด้วยกฎหมายทุกครั้งไป มีหน้าซ้ำยังทรงโยกย้ายกำลังพล
รวมถึงถ่ายโอนงบประมาณแผ่นดินจำนวนมากเข้าเป็นส่วนพระองค์เอง นอกจากนี้ ยังทรงใช้พระราชอำนาจ
นอกกฎหมายแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการประชามติแล้วให้เสด็จไปประทับนอกราชอาณาจักรได้
โดยไม่ต้องตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เหตุที่ทำได้เช่นนี้ เนื่องจากรัฐบาลเผด็จการยอมสยบยอม
อยู่ภายใต้เงาของกษัตริย์ และยังแอบอ้างสถาบันกษัตริย์เพื่อหาผลประโยชน์เข้าตัวเอง จะเห็นได้ว่าพวกเขาเหล่านี้
สมประโยชน์กัน การณ์เช่นนี้ ย่อมเป็นปรีภัยต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข ไม่มีประเทศประชาธิปไตยประเทศใดจะปรากฏการกระทำเช่นนี้ ราษฎรทั้งหลายพึงรู้เถิด
ว่ากษัตริย์ประเทศเรานี้มิได้ทรงอยู่เหนือการเมือง หากแต่เป็นรากเหง้าของปัญหาทางการเมืองตลอดมา
นอกจากจะทรงละเลยหน้าที่การเป็นประมุขที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนแล้ว ยังเสด็จไปเสวยสุข
ประทับอยู่ต่างแดนโดยใช้เงินภาษีของราษฎร ทั้งที่ราษฎรทั้งปวงกำลังประสบความยากลำบาก
จากสภาวะข้าวยากมากแพง อีกทั้งทรงมีความสัมพันธ์แนบแน่นกับกลุ่มกบฏผู้ก่อการรัฐประหาร

ล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า หากไม่มีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สถาบันกษัตริย์ดำรงอยู่ร่วมกับสถาบันราษฎรได้นั้น ราษฎรย่อมหมดศรัทธาต่อสถาบันกษัตริย์โดยแน่แท้ เพราะเหตุนี้ แนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุมจึงขอเรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาวาดำวยสถาบันกษัตริย์ ดังต่อไปนี้

(๑) ยกเลิกมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ที่ว่าผู้ใดจะกล่าวฟ้องร้องกษัตริย์มิได้ และเพิ่มบทบัญญัติ ให้สภาผู้แทนราษฎรสามารถพิจารณาความผิดของกษัตริย์ได้ เช่นเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับคณะราษฎร

(๒) ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ รวมถึงเปิดให้ประชาชนได้ใช้เสรีภาพ แสดงความคิดเห็นต่อสถาบันกษัตริย์ได้ และนิรโทษกรรมผู้ถูกดำเนินคดีเพราะวิพากษ์วิจารณ์สถาบันกษัตริย์ทุกคน

(๓) ยกเลิกพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ พ.ศ. ๒๕๖๑ และให้แบ่งทรัพย์สิน ออกเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงการคลัง และทรัพย์สินส่วนพระองค์ ที่เป็นของส่วนตัวของกษัตริย์อย่างชัดเจน

(๔) ปรับลดงบประมาณแผ่นดินที่จัดสรรให้กับสถาบันกษัตริย์ให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจ ของประเทศ

(๕) ยกเลิกส่วนราชการในพระองค์ หน่วยงานที่มีหน้าที่ชัดเจน เช่น หน่วยบัญชาการ ถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ ให้ย้ายไปสังกัดหน่วยงานอื่น และหน่วยงานที่ไม่มีความจำเป็น เช่น คณะองคมนตรีนั้น ให้ยกเลิกเสีย

(๖) ยกเลิกการบริจาคและรับบริจาคโดยเสด็จพระราชกุศลทั้งหมด เพื่อกำกับให้การเงิน ของสถาบันกษัตริย์อยู่ภายใต้การตรวจสอบทั้งหมด

(๗) ยกเลิกพระราชอำนาจในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ

(๘) ยกเลิกการประชาสัมพันธ์และการให้การศึกษาที่เชิดชูสถาบันกษัตริย์แต่เพียงด้านเดียว จนเกินงามทั้งหมด

(๙) สืบหาความจริงเกี่ยวกับการสังหารเช่นฆ่าราษฎรที่วิพากษ์วิจารณ์หรือมีความข้องเกี่ยวใด ๆ กับสถาบันกษัตริย์

(๑๐) ห้ามมิให้ลงพระปรมาภิไธยรับรองการรัฐประหารครั้งใดอีก

ข้อเรียกร้องเหล่านี้หาใช่ข้อเสนอเพื่อล้มล้างสถาบันกษัตริย์ไม่ แต่เป็นข้อเสนอโดยความปรารถนาดี เพื่อให้สถาบันกษัตริย์ได้อยู่เป็นมิ่งขวัญให้แก่ประชาราษฎร์ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยต่อไป ทั้งนี้ สถาบันกษัตริย์จะตั้งอยู่มั่นคงสถาพรในโลกยุคปัจจุบันได้นั้น จะต้องเป็นสถาบันกษัตริย์ที่ไม่มีอำนาจข้องเกี่ยวกับการเมือง ถูกควบคุมตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์ได้ และไม่เป็นการต่อราษฎร จึงจะนับได้ว่าเป็นสถาบันกษัตริย์ที่สง่างามตามระบอบประชาธิปไตยอย่างสากล

วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีขอนแก่นพอกันที จังหวัดขอนแก่น และวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีอยุธยาไม่สิ้นประชาธิปไตย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ถูกร้องที่ ๔ ปราศรัยสรุปได้ว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หมายถึง ทรงไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง การโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งคณะรัฐประหารคือ การรับรองว่าการรัฐประหารนั้นชอบด้วยกฎหมาย ปัจจุบันสถาบันพระมหากษัตริย์วางตัวอยู่เหนือรัฐธรรมนูญและประชาชน เรียกร้องให้มีการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างเร่งด่วน ไม่เช่นนั้น สถาบันพระมหากษัตริย์ สถาบันประชาชน และสถาบันประชาธิปไตย จะไม่สามารถไปรวมกันได้

วันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีสมุทรปราการติดนิ้วไล่เผด็จการ จังหวัดสมุทรปราการ ผู้ถูกร้องที่ ๕ ปราศรัยสรุปได้ว่า งบประมาณสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นงบประมาณราชการส่วนพระองค์ที่มีการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ ปี ๒๕๖๓ จำนวนเจ็ดพันหกร้อยแปดสิบล้านบาท ส่วนปี ๒๕๖๔ งบประมาณสถาบันพระมหากษัตริย์เพิ่มเป็นแปดพันเก้าร้อยแปดสิบล้านบาท โดยไม่มีการชี้แจงงบประมาณตรวจสอบไม่ได้ และที่สำคัญคือภาษีของประชาชน เงินส่วนนี้สามารถนำมาสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนได้ ผู้ถูกร้องที่ ๖ ปราศรัยสรุปได้ว่า ถ้าใครตามข่าวในทวิตเตอร์ มีแฮชแท็กปิดเกาะที่ภูเก็ตว่า “ทำยังไงได้คะ คนเราเลือกเกิดไม่ได้” และ “ปิดถนนคนทำงานหาเช้ากินค่ำ แท็กซี่ ทหารเรือลอยที่ไม่มีสวัสดิการใด ๆ สถานที่ทำมาหากินของพวกเขาคือท้องถนน แต่กรุงเทพมหานครอ้างว่าปิดถนนเพื่อจัดระเบียบ แล้วคนที่ปิดถนนที่ทำให้คนธรรมดาเดินไม่ได้ ทำมาหากินไม่ได้ รถติดเป็นชั่วโมง ๆ ทำไมเขาไม่โดนจัดระเบียบบ้าง” ผู้ถูกร้องที่ ๗ ปราศรัยสรุปได้ว่า เดิมทีเราเป็นประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำระหว่างคนจนและคนรวยเป็นอันดับ ๓ รวยที่สุดในโลกคือพระมหากษัตริย์ ถ้าเอาเงินของเศรษฐี ๕๐ ตระกูลที่รวยที่สุดในประเทศไทยมากองรวมกันจะมีเงินเพียงพอให้กับประชากรไทย ๖๕ ล้านคนไปตลอดชาติตลอดชีวิต ผู้ถูกร้องที่ ๘ ปราศรัยสรุปได้ว่า เงินภาษีที่เอาไปบริหารประเทศ

ต้องเอื้อให้คนที่อยู่ในประเทศทั้งหมด ทำไม่ไปเอื้อให้คน ๆ เดียว และกลุ่มนายทุนศักดินาลูกขุนนางลูกเจ้าผู้ถูกร้องที่ ๔ ปราศรัยสรุปได้ว่า การที่ทหารออกมายึดอำนาจเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ฐานล้มล้างการปกครอง ถ้าทรงไม่ลงพระปรมาภิไธยทหารที่ก่อการนี้ก็ต้องรับโทษ ดังนั้น ต้องยกเลิกรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ไม่ว่าจะ เป็นกษัตริย์ อำมาตย์ หรือไพร่ ก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน และผู้ถูกร้องที่ ๒ ปราศรัยสรุปได้ว่า เราไม่ได้ต้องการที่จะล้มล้างแต่อย่างใด แต่หากเราต้องการสร้างถนนลาดยางหนึ่งเส้น แต่มีต้นไม้ใหญ่ขวางอยู่ คุณจะโค่นต้นไม้ทิ้ง หรือจะทำเป็นวงเวียนหรือจะย้ายต้นไม้ที่นั้นออก ผมคิดว่าการย้ายต้นไม้ไปอยู่ที่ที่เหมาะสม และสร้างถนนที่แข็งแรง เราจะได้ต้นไม้และถนนที่สมบูรณ์เปรียบเสมือนการสร้างประเทศให้เกิดการพัฒนา โดยสถาบันกษัตริย์อยู่ในที่ที่เหมาะสม พวกเรามีเจตนาที่คืออยากจะอยู่ร่วมกับสถาบันให้สถาบันเป็นร่วมโพธิ์ร่มไทร เป็นร่วมพระบารมี ประชาชนสามารถวิพากษ์วิจารณ์ได้ เราจ่ายภาษีให้ท่าน ฉะนั้น ภาษีเหล่านั้นต้องตรวจสอบได้

ผู้ร้องเห็นว่า การปราศรัยในวันเวลาและสถานที่ต่าง ๆ ของคณะบุคคลดังกล่าวมีเนื้อหาบิดเบือน จาบจ้วง ล้อเลียน หมิ่นพระบรมเดชานุภาพของสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างรุนแรง เป็นการกระทำที่มีเจตนาล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๒ การกล่าวอ้างของคณะบุคคลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า มิได้เคารพเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการใช้สิทธิและเสรีภาพพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยต้องชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๔ การอ้างเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลโดยละเอียดข้อจำกัดของการใช้เสรีภาพตามกติกาสากล และการสนับสนุนให้ใช้เสรีภาพโดยไม่เคารพข้อจำกัด จึงเป็นอันตรายร้ายแรง เพราะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการใช้เสรีภาพในทางที่ผิดกฎหมาย อีกทั้งเมื่อพิจารณาประกาศหรือข้อเสนอต่าง ๆ พบว่าข้อเสนอหลายเรื่องขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญ เรื่อง การคุ้มครองสถาบันพระมหากษัตริย์และพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่มีอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ สอดคล้องตามหลักสากลของประเทศที่ปกครองโดยพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยปรากฏรับรองไว้อย่างมั่นคงต่อเนื่อง นับแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบัน ไม่สามารถกระทำการแก้ไขได้เพราะจะขัดต่อหลักการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งอาจตีความได้ว่า

ข้อเสนอในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เป็นการทำลายหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญ ที่สัมพันธ์กับข้อห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่ออัยการสูงสุดเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ เพื่อขอให้อัยการสูงสุด ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่ผู้ร้องเห็นว่าอัยการสูงสุด มิได้ดำเนินการใด ๆ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสาม ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยและมีคำสั่งให้คณะบุคคล เลิกการกระทำดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้อง ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ หรือไม่ เห็นว่า แม้ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ว่าการกระทำของคณะบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในการจัดการชุมนุมปราศรัย รวม ๖ ครั้ง เป็นการใช้สิทธิ หรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีคำสั่งให้คณะบุคคลดังกล่าวเลิกการกระทำตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ก็ตาม แต่ข้อเท็จจริง ตามคำร้องปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ ผู้ร้องยื่นคำร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อร้องขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง เกี่ยวกับการจัดการชุมนุมปราศรัย ของคณะบุคคลในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี ซึ่งตามคำร้องระบุว่า การชุมนุมปราศรัยในวันดังกล่าวมีผู้กล่าวปราศรัย ๓ คน ที่มีการกระทำ ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง คือ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสาม ที่ผู้ร้องจะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ส่วนตามคำร้องที่กล่าวอ้างว่ามีการปราศรัย ในการชุมนุมครั้งอื่น ไม่ปรากฏว่าผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่ออัยการสูงสุดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องเฉพาะการกระทำในการชุมนุมปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาให้อัยการสูงสุดแจ้งผลการดำเนินการ และส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

อัยการสูงสุดแจ้งผลการดำเนินการสรุปได้ว่า สำนักงานอัยการสูงสุดมีคำสั่งตั้งคณะทำงานพิจารณา และอยู่ระหว่างการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อเสนออัยการสูงสุดพิจารณา

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ พร้อมทั้งจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ผู้ร้องรู้เห็นหรือทราบการกระทำผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเห็นว่าการปราศรัยของกลุ่มบุคคลดังกล่าวที่เสนอให้ยกเลิกการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ยกเลิกการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มีเจตนาเพื่อทำลาย ล้มล้าง และล้างผลาญมิให้สถาบันพระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ต่อไป และเป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นการกระทำเพื่อเซาะกร่อนบ่อนทำลายให้เกิดความเสื่อมโทรมและอ่อนแออง ทั้งเป็นการขัดกับหลักการพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ยืนยันคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า

๑. คำร้องและข้อกล่าวหาไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ กลุ่มเครือข่ายไม่ขัดแย้งเนื่องจากไม่ปรากฏสภาพแห่งข้อหาที่ชัดเจนว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ใช้สิทธิหรือเสรีภาพล้มล้างการปกครองอย่างไร ข้อเท็จจริงในคำร้องเป็นข้อกล่าวหาที่เลื่อนลอย ไม่บ่งชี้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ใช้สิทธิหรือเสรีภาพหรือกระทำการใดเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่อาจเข้าใจถึงสภาพแห่งการกระทำที่เป็นข้อกล่าวหา ทั้งไม่ได้บรรยายตามองค์ประกอบของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ เนื่องจากบทบัญญัติมาตราดังกล่าวให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งให้เลิกการกระทำที่เป็น “การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ซึ่งวัตถุประสงค์ของการพิจารณาคดีคือ การใช้สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล โดยต้องพิจารณาว่าบุคคลนั้นใช้สิทธิหรือเสรีภาพโดยมีเจตนาล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือไม่ แต่คำร้องไม่ได้กล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ “ล้มล้าง” ระบอบการปกครองอย่างไร ผู้ร้องเพียงแต่กล่าวอ้างว่าการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๕๐ รวมถึงการโต้แย้งเหตุผลในข้อเสนอการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ ๑๐ ข้อ เป็นการบรรยายคำร้องที่นอกเหนือไปจากองค์ประกอบและเป็นสภาพแห่งข้อหาที่อยู่นอกเหนือเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ซึ่งเป็นคนละประเด็นกับการวินิจฉัยว่า การใช้เสรีภาพในการชุมนุมและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่ ส่วนที่กล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และมาตรา ๑๑๖ นั้น การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นความผิดต่อความมั่นคง

ตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นปัญหาข้อกฎหมายซึ่งเป็นคนละกรณีกับการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่มีอำนาจรับคำร้องของผู้ร้องไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙

๒. ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ยุติหรือสั่งให้เลิกการกระทำใด เนื่องจากการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ได้สิ้นสุดลงแล้ว และเป็นการกระทำที่ห่างไกลเกินกว่าเหตุ ตามหลักการของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีการกระทำที่เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพในการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและการกระทำกำลังดำเนินอยู่ตามที่ศาลรัฐธรรมนูญได้วางหลักไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๓ การใช้เสรีภาพของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์หรือการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธล้วนเป็นการกระทำที่ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เสรีภาพและการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การชุมนุมและการแสดงความคิดเห็นแต่ละครั้ง รวมถึงข้อเสนอการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ ทั้ง ๑๐ ข้อ วิญญูชนไม่อาจคาดเห็นได้ว่า มีความมุ่งหมายหรือความประสงค์ในการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ แต่การกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อีกทั้งคำร้องไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่ชัดเจนเพียงพอถึงความมุ่งหมายและแนวทางที่จะเป็นไปได้ในการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เนื่องจากเนื้อหาในการแสดงความคิดเห็นหรือการรวมตัวชุมนุมเพื่อเรียกร้องทางการเมืองมีมูลเหตุมาจากความไม่ไว้วางใจการบริหารราชการของรัฐบาล และข้อเสนอเพื่อปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นการแสดงความคิดเห็นและการชุมนุมที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองไว้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มิได้มีความมุ่งหมายในการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกอบกับข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นเพียงการกล่าวอ้างโดยอาศัยข้อมูลจากเว็บไซต์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต โดยมีได้ระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มีความเป็นไปไม่ได้หรือแนวทางในการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างไร ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ได้แสดงความคิดเห็นโดยสุจริตและมุ่งหวังให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและระบอบการเมืองในประเทศพัฒนาอย่างสุจริตใจ

๓. การชุมนุมของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการใช้เสรีภาพในการชุมนุมหรือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นโดยชอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๔๔ โดยมีมูลเหตุสืบเนื่องมาจากความไม่ไว้วางใจในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล และโครงสร้างของรัฐธรรมนูญที่ไม่สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นเพียงการเรียกร้องทางการเมืองให้รัฐบาลยุบสภา และแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕๙/๒๕๕๖ ที่ ๖๑/๒๕๕๖ และที่ ๖๓/๒๕๕๖ ได้วินิจฉัยชี้ว่าการกระทำในลักษณะดังกล่าวไม่ถือเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งข้อเสนอต่อการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่มีถ้อยคำที่มีลักษณะเป็นการดูหมิ่นหรือจوابจ้วงต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใด การใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ จะต้องเป็นการกระทำเพื่อ “ล้มล้าง” การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งคำว่า “ล้มล้าง” ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๒ ว่า เป็นการกระทำที่มีเจตนาเพื่อล้างผลาญให้สูญสลายหมดสิ้นไป กล่าวคือ ต้องมีเจตนาหรือความมุ่งหมายในการทำลายหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญและหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เช่น เปลี่ยนแปลงจากระบอบประชาธิปไตยเป็นเผด็จการ ซึ่งการใช้เสรีภาพของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ไม่มีเจตนาล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใด ทั้งนี้ การตีความบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญต้องคำนึงถึงเหตุผลตลอดจนเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ มีความเชื่อมโยงกับข้อความคิดเรื่องสิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ และการใช้สิทธิต่อต้านการยึดอำนาจหรือการรัฐประหาร ดังนั้น การกระทำที่เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ย่อมมีเจตนารมณ์ในการป้องกันมิให้มีการใช้สิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อมุ่งหวังให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหารเท่านั้น การใช้สิทธิในการชุมนุมและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในที่สาธารณะเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ และวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ไม่ต้องด้วยเหตุผลและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ไม่ได้มีความมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหาร หรือมุ่งหวังให้องค์ประกอบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสูญสิ้นไปแต่อย่างใด นอกจากนี้ การใช้สิทธิหรือเสรีภาพ

แสดงความคิดเห็นในการชุมนุมหรือการนำเสนอข้อเสนอ ๑๐ ข้อ ในการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๕๓ ตามหลักการที่ถือว่าพระมหากษัตริย์ “ทรงปกเกล้า แต่ไม่ปกครอง” เป็นหลักการทางรัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาเช่นเดียวกับนานาอารยประเทศ ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของรัฐ การแสดงความคิดเห็นดังกล่าวเป็นไปด้วยความเคารพ ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยมุ่งหวังที่จะเห็นการปฏิรูปการเมือง แก่ไขรัฐธรรมนูญ และปฏิรูป สถาบันพระมหากษัตริย์ให้มั่นคงอยู่เคียงคู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยดังเช่นนานาอารยประเทศ ไม่ได้มีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหาร หรือมุ่งหวังให้องค์ประกอบของประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสูญสิ้นไป

๔. ข้อเรียกร้องทางการเมือง ๓ ประการ และข้อเสนอ ๑๐ ข้อ ในการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ ไม่ใช่การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่เป็นไปเพื่อส่งเสริม การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งสามารถดำเนินการได้ ตามวิถีทางที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยข้อเรียกร้องทางการเมืองทั้ง ๓ ประการ ได้แก่ การยุบสภา การแก้ไขรัฐธรรมนูญ และการหยุดคุกคามประชาชน ล้วนเป็นข้อเรียกร้องทางการเมืองที่มีวิธีดำเนินการ อันสามารถกระทำได้โดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายทั้งสิ้น กล่าวคือ การยุบสภาเป็นเครื่องมือ ทางการเมืองของฝ่ายบริหารซึ่งใช้ในการถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายนิติบัญญัติในกลไกระบบการเมืองแบบรัฐสภา การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นการดำเนินการตามหมวด ๑๕ ของรัฐธรรมนูญ และการหยุดคุกคามประชาชน เช่น การยุติการดำเนินคดีอาญากับผู้ที่ใช้สิทธิในการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธย่อมสามารถกระทำ ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถใช้ดุลพินิจอย่างพอสมควรแก่เหตุ และไม่กระทำการที่ล่วงละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนโดยไม่จำเป็น สำหรับข้อเสนอการปฏิรูป สถาบันพระมหากษัตริย์ทั้ง ๑๐ ข้อ เป็นไปตามวิถีทางตามกลไกที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญทั้งหมด ไม่ใช่การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีเหตุผล ดังนี้

ข้อ ๑ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่สอดคล้องและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หากพระมหากษัตริย์กระทำความผิดทางอาญา ต้องถูกตรวจสอบได้โดยรัฐสภาซึ่งเป็นไปตามหลักที่ว่าย่อมไม่มีผู้ใดอยู่เหนือกฎหมาย หลักการเช่นนี้ เป็นที่ยอมรับและดำรงอยู่ในระบอบประชาธิปไตยนานาอารยประเทศ

ข้อ ๒ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาสังคมและระบบการเมือง โดยหลักการแล้วในการปกครองระบอบประชาธิปไตย บุคคลทางการเมืองหรือประมุขของรัฐย่อมต้องถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้ แม้ในบางประเทศจะมีการคุ้มครองชื่อเสียงประมุขของรัฐที่เป็นกษัตริย์ไว้เป็นพิเศษ โดยบัญญัติให้เป็นความผิดทางอาญา แต่กฎหมายก็ไม่ได้ลงโทษบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ดังเช่นประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ซึ่งเป็นโทษที่สร้างภาระหรือจำกัดสิทธิในการแสดงความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญเกินสมควรแก่เหตุ

ข้อ ๓ เป็นหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานของนานาอารยประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเพื่อแบ่งความรับผิดชอบในทางทรัพย์สินดังกล่าวอย่างชัดเจน และไม่ให้ความคลุมเครือในเรื่องสาธารณสมบัติของแผ่นดินกับทรัพย์สินที่พระมหากษัตริย์ทรงใช้ประโยชน์ได้ตามพระราชอัธยาศัย

ข้อ ๔ เพื่อให้เงินแผ่นดินที่มาจากภาษีของประชาชนสามารถนำไปใช้ในการบริหารประเทศได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

ข้อ ๕ เพื่อเป็นข้อเสนอในการจัดระเบียบหน่วยงานของรัฐและองคาพยพต่าง ๆ ของรัฐ

ข้อ ๖ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลแอบอ้างหาผลประโยชน์ในการรับบริจาคเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล และเป็นการป้องกันการตั้งสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเครื่องมือในการหาประโยชน์โดยมิชอบ

ข้อ ๗ สถาบันพระมหากษัตริย์ในฐานะองค์กรตามรัฐธรรมนูญย่อมต้องเป็นกลางทางการเมือง จึงไม่อาจมีพระบรมราโชวาทที่ปราศจากผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เพราะอาจจะทำให้กระทบต่อความเป็นกลางทางการเมือง

ข้อ ๘ หากสถาบันพระมหากษัตริย์ถูกประชาชนสัมพันธ์เพียงด้านเดียวอาจทำให้เกิดการตั้งสถาบันพระมหากษัตริย์เข้ามาเป็นเครื่องมือทางการเมือง ข้อเสนอดังกล่าวเป็นมาตรการป้องกันการแสวงหาประโยชน์มิชอบจากสถาบันพระมหากษัตริย์

ข้อ ๙ เป็นไปเพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์มิให้มีมลทินมัวหมอง

ข้อ ๑๐ เนื่องจากการรัฐประหารเป็นการกระทำที่เป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ และในเชิงหลักการพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยย่อมเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีหน้าที่ในการพิทักษ์

การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การห้ามมิให้ทรงลงพระปรมาภิไธย รับรองการรัฐประหารยอมเป็นไปเพื่อส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขและสอดคล้องกับหลักการทางรัฐธรรมนูญทุกประการ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นเห็นว่า คำร้องของผู้ร้องไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ศาลไม่อาจมีคำวินิจฉัยให้ยุติหรือเลิกการกระทำได้ เนื่องจากห่างไกลเกินกว่าเหตุ ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเพียงพอ ถึงความมุ่งหมายและแนวทางที่จะเป็นไปได้ในการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อการล้มล้างการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการใช้สิทธิหรือเสรีภาพของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ สิ้นสุดยุติแล้วไม่ได้ดำเนินอยู่ รวมไปถึงการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ไม่ใช่การกระทำอันเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยกคำร้องของผู้ร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยให้ผู้ร้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ แสดงเหตุผลแห่งข้อกล่าวหาและคำชี้แจงแก่ข้อกล่าวหา พร้อมทั้งเสนอพยานหลักฐานประกอบ เพื่อรับฟังความทั้งสองฝ่ายแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ให้การพิจารณาคดีใช้ระบบไต่สวน โดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และในการวินิจฉัย ปัญหาข้อเท็จจริงให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท ประกอบกับคดีนี้ เป็นคดีเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ และความปลอดภัยของประชาชน ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ แห่งการพิจารณาอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคสาม ศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือเรียกให้ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้อำนวยการ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ส่งข้อมูลและพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง และให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ส่งสำเนาสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการจัดเวทีชุมนุมเสนอข้อเรียกร้องว่าด้วยสถาบันพระมหากษัตริย์ ๑๐ ข้อ ในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี ต่อศาล

ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จัดส่งเอกสาร “ปรากฏการณ์สะพานฟ้า ๑๐ สิงหาคม ๑๐ ข้อเรียกร้องว่าด้วยสถาบันพระมหากษัตริย์” ประกอบด้วยข้อความการกล่าวปราศรัย

เสนอข้อเรียกร้องต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ๑๐ ข้อ ในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ และประกาศกลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์ และการชุมนุม ฉบับที่ ๑

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติจัดส่งข้อมูลและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า กลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุมจัดกิจกรรมธรรมศาสตร์จะไม่ทน ณ ลานพญานาค มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยมีผู้ถูกร้องที่ ๑ และแกนนำกล่าวปราศรัย เรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติจัดส่งข้อมูลและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และกลุ่มธรรมศาสตร์ และการชุมนุม จัดกิจกรรมธรรมศาสตร์จะไม่ทน ณ ลานพญานาค มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี ภายใต้แนวคิด “เราไม่ได้ต้องการปฏิรูปแต่เราต้องการปฏิวัติ” โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์โดยตรง ได้แก่ การแก้ไขพระราชอำนาจ ผลกระทบจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ และการใช้งบประมาณแผ่นดิน เสนอให้ประเด็นพระมหากษัตริย์สามารถกล่าวถึงได้ในที่สาธารณะโดยไม่ถูกคุกคาม และผู้ถูกร้องที่ ๓ อ่านประกาศกลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม ฉบับที่ ๑ มีข้อเสนอดังต่อไปนี้ ๑๐ ข้อ และต่อมา ข้อเสนอดังกล่าวยังคงปรากฏอยู่ในสื่อสังคมออนไลน์ ส่วนเนื้อหาถูกนำไปใช้ในเวทีปราศรัยทางการเมือง ที่จัดขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ โดยมีการนำเสนออย่างเป็นทางการ อาทิ กลุ่มธรรมศาสตร์ และการชุมนุมยื่นข้อเสนอดังกล่าว ๑๐ ข้อ ผ่านประธานคณะกรรมการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓ และยื่นข้อเสนอดังกล่าวต่อประธานองคมนตรี ผ่าน พลตำรวจโท ภัคพงศ์ พงษ์เภตรา ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓

อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดส่งสำเนาสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริง สรุปได้ว่า กลุ่มนักศึกษาที่รับผิดชอบจัดกิจกรรมเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ขออนุญาตใช้พื้นที่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดกิจกรรมเพื่อเสนอข้อเรียกร้อง ๓ ประการ ได้แก่ การยุบสภา การร่างรัฐธรรมนูญใหม่ และการหยุดคุกคามประชาชน ซึ่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อนุญาต

ให้นักศึกษาดำเนินกิจกรรมตามความประสงค์ดังกล่าว โดยที่กลุ่มนักศึกษาไม่ได้แจ้งให้ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่มีหน้าที่รับผิดชอบทราบถึงประเด็นข้อเรียกร้องอื่น ๆ รวมถึงข้อเรียกร้องเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ อีกทั้งไม่ปรากฏว่ามีผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง ทราบล่วงหน้าถึงข้อเรียกร้องอื่นนอกเหนือจากข้อเรียกร้องใน ๓ ประการ ที่ได้ขออนุญาตไว้

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจัดส่งข้อมูลและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ กลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุมจัดการชุมนุม ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ กล่าวปราศรัยมีเนื้อหาปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ มีการปราศรัยโจมตีสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างรุนแรง และผู้ถูกร้องที่ ๓ อ่านประกาศและแถลงการณ์กลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม ฉบับที่ ๑ เสนอข้อเรียกร้อง ๑๐ ประการ

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอส่งพยานเอกสารเพิ่มเติม และบัญชีระบุพยานเอกสาร สรุปได้ว่า วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องที่ ๓ กล่าวปาฐกถา บริเวณอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ย้ำถึงความจำเป็นในการยกเลิกกฎหมาย มาตรา ๑๑๒ ว่า หากบอกว่าประเทศเราอยู่ในระบอบประชาธิปไตยก็คงไม่ถูก ไม่นั่นทุกคนคงแสดงความเห็นได้อย่างเสรี หลายคนคงไม่ต้องลี้ภัยและถูกพรากอิสรภาพ เนื่องจากถูกจำคุก ดังนั้น มาตรา ๑๑๒ ไม่ควรมีอยู่ แต่ควรใช้กฎหมายเดียวกับประชาชน โดยมวลชนตะโกนว่า “ศักดิ์นาจพินาศ ประชาธาษฎร์จงเจริญ” วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๓ เครือข่ายกลุ่มคณะราษฎร ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มมวลชนกลุ่มต่าง ๆ อาทิ แนวร่วมธรรมศาสตร์ และการชุมนุม ประชาชนปลดแอก เยาวชนปลดแอก และกลุ่มนักเรียนแล้ว เคลื่อนไหวในการชุมนุมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มีการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ ชักธงแดงที่มีตัวเลข ๑๑๒ สีเหลือง ขึ้นสู่เสาธงของสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องที่ ๓ กลุ่มคณะราษฎร ๒๕๖๓ ประกาศนัดรวมตัว บริเวณสกายวอล์คปทุมวัน เพื่อร่วมแสดงพลังให้ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และกดดันให้ปล่อยตัวชั่วคราวแกนนำซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาคดีอาญา มาตรา ๑๑๒ และมาตรา ๑๑๖ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ผู้ชุมนุมกลุ่มคณะราษฎร ๒๕๖๓ เคลื่อนขบวนจากบริเวณลานหน้าหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร แยกปทุมวัน ไปยังสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน

โดยผู้ถูกร้องที่ ๒ เสนอเงื่อนไขต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า ถ้าไม่ปล่อยตัวผู้ชุมนุมที่ถูกควบคุมตัวจะบุกเข้าไป ด้านในสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องที่ ๒ หนึ่งในแกนนำ กลุ่มคณะราษฎร ๒๕๖๓ จัดกิจกรรม นับ ๑ ถึงล้าน คืนอำนาจให้ประชาชน บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย มีการรณรงค์ยกเลิก มาตรา ๑๑๒ และมีข้อเรียกร้อง ๓ ประการ คือ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และคณะต้องลาออก รัฐสภาต้องเปิดประชุมวิสามัญทันทีเพื่อรับร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ และปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ ในการชุมนุมมีการจุดพลุแฟลร์และประทัด มีเสียงระเบิดจากแนวปะทะ และมีการขว้างปาขวดน้ำ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ มีการชุมนุมที่หน้ารัฐสภา แยกเกียกกาย ผู้ถูกร้องที่ ๓ พร้อมมวลชนรวมตัวกันหน้าประตูทางเข้า - ออก ชูป้ายข้อความและสัญลักษณ์ ๓ นิ้ว จากนั้น กลุ่มคณะราษฎร ๒๕๖๓ อ่านแถลงการณ์แนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม เรื่อง “หมุดหมาย การต่อสู้ครั้งต่อไปของเรา” โดยมีใจความสรุปว่า ขณะนี้เป็นที่กระจ่างชัดแล้วว่าเราไม่สามารถ พึ่งหวังกับการเมืองในระบอบรัฐสภา ซึ่งให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของระบอบศักดินาและกลุ่มผลประโยชน์ ทำให้เรายังคงยืนยันในข้อเรียกร้อง ๓ ประการ กลุ่มมวลชนกลุ่มต่าง ๆ ยังได้มีการเคลื่อนไหว ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น การลบแถบสีน้ำเงินออกจากธงไตรรงค์ การทำลายแนวรั้วศาลอาญานำสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งพระบรมฉายาลักษณ์มาเผา และบุกพื้นที่ราชการ ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญ ได้ส่งสำเนาคำร้องขอสงวนเอกสารเพิ่มเติมและบัญชีระบุพยานเอกสารดังกล่าวให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ แล้ว แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มิได้ชี้แจงหรือโต้แย้งคัดค้าน

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา พยานหลักฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า คดีมีทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย ปัญหาข้อเท็จจริงมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว ส่วนปัญหาข้อกฎหมาย ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้เองโดยไม่ต้องมีพยานบุคคลมาให้ความเห็น จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจง พยานหลักฐานต่าง ๆ รวมทั้งบันทึกเสียงการปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ฟังเป็นยุติว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ปราศรัยในที่สาธารณะหลายครั้งหลายสถานที่ต่อเนื่องกัน ตั้งแต่วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ เรียกร้องให้ดำเนินการแก้ไข

เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยการชุมนุม ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ปราศรัยเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้วยข้อเรียกร้อง ๑๐ ประการ คือ

(๑) ยกเลิกมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ที่ว่าผู้ใดจะกล่าวฟ้องร้องกษัตริย์มิได้ และเพิ่มบทบัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรสามารถพิจารณาความผิดของกษัตริย์ได้ เช่นเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับคณะราษฎร

(๒) ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ รวมถึงเปิดให้ประชาชนใช้เสรีภาพแสดงความคิดเห็นต่อสถาบันกษัตริย์ได้ และนิรโทษกรรมผู้ถูกดำเนินคดีเพราะวิพากษ์วิจารณ์สถาบันกษัตริย์ทุกคน

(๓) ยกเลิกพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ พ.ศ. ๒๕๖๑ และให้แบ่งทรัพย์สินออกเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงการคลัง และทรัพย์สินส่วนพระองค์ที่เป็นของส่วนตัวของกษัตริย์อย่างชัดเจน

(๔) ปรับลดงบประมาณแผ่นดินที่จัดสรรให้กับสถาบันกษัตริย์ให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจของประเทศ

(๕) ยกเลิกส่วนราชการในพระองค์ หน่วยงานที่มีหน้าที่ชัดเจน เช่น หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ ให้ย้ายไปสังกัดหน่วยงานอื่น และให้หน่วยงานที่ไม่มีความจำเป็น เช่น คณะองคมนตรีนั้น ให้ยกเลิกเสีย

(๖) ยกเลิกการบริจาคและรับบริจาคโดยเสด็จพระราชกุศลทั้งหมด เพื่อกำกับให้การเงินของสถาบันกษัตริย์อยู่ภายใต้การตรวจสอบทั้งหมด

(๗) ยกเลิกพระราชอำนาจในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ

(๘) ยกเลิกการประชาสัมพันธ์และการให้การศึกษาที่เชิดชูสถาบันกษัตริย์แต่เพียงด้านเดียวจนเกินงามทั้งหมด

(๙) สืบหาความจริงเกี่ยวกับการสังหารชนฆาตกรที่วิพากษ์วิจารณ์หรือมีความข้องเกี่ยวกับสถาบันกษัตริย์

(๑๐) ห้ามมิให้ลงพระปรมาภิไธยรับรองการรัฐประหารครั้งใดอีก

กรณีมีข้อโต้แย้งที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า คำร้องของผู้ร้องคลุมเครือไม่ชัดเจนและไม่ครบองค์ประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ หรือไม่ เห็นว่า คำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้อง

กล่าวอ้างว่า การปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีธรรมศาสตร์จะไม่ทน ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี มีเนื้อหาบิดเบือน จาบจ้วง ล้อเลียน หมิ่นพระบรมเดชานุภาพของสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นการกระทำที่มีเจตนา ล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ โดยอ้างเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งถอดคลิปเสียงที่แสดงถึงการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ กับพวกประกอบมาทำคำร้อง ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของคำร้อง เช่นนี้คำร้องจึงมีความชัดเจนเพียงพอ ที่จะให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เข้าใจสภาพของการกระทำที่เป็นข้อกล่าวหาสามารถต่อสู้คดีได้ ดังนั้น ข้อโต้แย้งนี้ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักการทางรัฐธรรมนูญ (Constitutional Principles) วางรากฐาน ของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คุณค่าทางรัฐธรรมนูญ (Constitutional Values) ซึ่งเป็นแก่นของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกอบด้วย คุณค่าสำคัญ ได้แก่ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ทั้งนี้ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชนมีการบัญญัติไว้ครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม (ฉบับวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕) หมวด ๒ สิทธิและหน้าที่ของชนชาวสยาม และมีการบัญญัติไว้เรื่อยมาในรัฐธรรมนูญทุกฉบับ จนถึงฉบับปัจจุบัน โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพ ที่จะทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้น ไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น” บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดหลักประกันเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชนซึ่งสามารถแยกออกได้เป็นสองส่วน ดังนี้ ส่วนที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นการเฉพาะ และส่วนที่รัฐธรรมนูญหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นมิได้ห้ามไว้ ปวงชนชาวไทยย่อมมีสิทธิและเสรีภาพดังกล่าว

ทั้งได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น รัฐธรรมนูญจึงให้ความคุ้มครองการใช้สิทธิหรือเสรีภาพทุกกรณี ทั้งที่บัญญัติเป็นการเฉพาะ และที่มีได้มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นห้าม หรือจำกัดไว้ โดยมีเงื่อนไขว่าการใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองนั้นต้องไม่กระทบกระเทือน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

เมื่อบุคคลมีสิทธิและเสรีภาพย่อมต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบตามมาด้วย หน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสิทธิหรือเสรีภาพทางการเมือง ปรากฏชัดเจนในรัฐธรรมนูญ หมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา ๕๐ (๑) (๓) และ (๖) ที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใด ที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้าง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ใดทราบว่ามีกรกระทำตามวรรคหนึ่ง ย่อมมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าวได้” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่อัยการสูงสุด มีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ ผู้ร้องขอจะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “การดำเนินการตามมาตรานี้ ไม่กระทบต่อการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการตามวรรคหนึ่ง” บทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ ปกป้องคุ้มครองระบอบการปกครองของประเทศให้เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข ทั้งกำหนดให้ผู้ใดทราบว่ามีกรกระทำอันเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้าง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุด และในกรณีที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่รับคำร้องขอ ผู้ร้องสามารถยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญเองได้ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้การดำเนินการตามมาตราดังกล่าวไม่กระทบต่อการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการเพื่อล้มล้าง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙

มุ่งหมายให้ปวงชนชาวไทยทุกคนมีส่วนร่วมในการพิทักษ์ปกป้องคุ้มครองและรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการทำหน้าที่ตรวจสอบและวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยหลักการตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๘๕ มาตรา ๓๕ และบัญญัติในทำนองเดียวกันไว้ในรัฐธรรมนูญต่อมาทุกฉบับ เป็นการวางหลักการเพื่อพิทักษ์ปกป้องการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จากภัยคุกคามอันเกิดจากการกระทำซึ่งเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ในลักษณะมุ่งหมายให้หลักการและคุณค่าทางรัฐธรรมนูญที่รองรับการดำรงอยู่ของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิให้ล้มเลิกหรือสูญหายไป หลักการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง บัญญัติเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๓ และบัญญัติในทำนองเดียวกันในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ เป็นบทบัญญัติที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดว่า เมื่อมีผู้ทราบถึงการกระทำอันเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บุคคลผู้นั้นย่อมมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติเพิ่มเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นว่า กรณีดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ผู้ร้องสามารถยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญเองได้ บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการรับรองสิทธิของพลเมืองในการปกป้องรัฐธรรมนูญจากการกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ใช้สิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ในประการที่อาจนำไปสู่การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้น การใช้สิทธิพิทักษ์ปกป้องรัฐธรรมนูญถือเป็นกลไกหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ โดยบุคคลผู้ใช้สิทธิในการพิทักษ์ปกป้องรัฐธรรมนูญจะต้องยื่นคำร้องต่ออัยการสูงสุด เพื่อพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำร้องก่อนเสนอเรื่องร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แม้ว่าอัยการสูงสุดจะมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ รัฐธรรมนูญก็รับรองสิทธิของผู้ร้องในการยื่นคำร้องโดยตรง

ต่อศาลรัฐธรรมนูญเองได้ด้วย การรับรองสิทธิของผู้ร้องในกรณีดังกล่าวเป็นการสร้างหลักประกัน การดำรงไว้ซึ่งหลักการอันเป็นสาระสำคัญแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข เมื่อใดที่ปรากฏการกระทำที่เข้าข่ายเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้าง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การกระทำในลักษณะดังกล่าว ย่อมถูกกล่าวหาเป็นคดีในศาลรัฐธรรมนูญได้

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เอกสารประกอบคำร้อง และพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่อัยการสูงสุด ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ยื่นส่งต่อศาล สรุปได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ จัดเวทีชุมนุมปราศรัย เวทีธรรมศาสตร์จะไม่ทน ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี ในการปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ มีสาระสำคัญสรุปว่า ที่เรามาชุมนุมกันในวันนี้ เพื่อจะยืนยันว่านอกจากข้อเสนอสามข้อ ที่เราพูดกันอยู่ทุกเวที ความจริงมันมีข้อเสนอระหว่างบรรทัดที่เป็นข้อเสนอที่สำคัญที่สุด คือ การแก้ปัญหาการขยายพระราชอำนาจ ของสถาบันพระมหากษัตริย์และผมขอยืนยันอีกครั้งว่านี่ไม่ใช่มีอบลัมเจ้า ไม่ใช่มีอบจาบจ้วง แต่เป็นมีอบที่พูดความจริงเกี่ยวกับปัญหาบ้านเมือง ประเด็นสำคัญที่ผมจะมาพูดวันนี้คือ ข้อเรียกร้อง ระหว่างบรรทัดของพวกเรา ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นั้นหมายถึง กษัตริย์ต้องอยู่เหนือการเมืองและอยู่ใต้รัฐธรรมนูญ พระราชกรณียกิจอันใดที่ทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ มายุ่งเกี่ยวกับการเมือง ต่อไปนี้ต้องถูกตั้งคำถามดั่ง ๆ ต่อสาธารณะ เราอยากเห็นสถาบันพระมหากษัตริย์ ปรับตัวเข้าหาประชาชน ไม่ใช่พวกเราปรับตัวเข้าหาสถาบันพระมหากษัตริย์ การอยู่ใต้รัฐธรรมนูญ เป็นสาระสำคัญของการปกครองที่พวกเรามีอยู่ แต่ปัญหามันก็เกิดขึ้นเมื่อสถาบันพระมหากษัตริย์ พยายามจะขยายพระราชอำนาจผ่านทางคณะรัฐประหาร ปี ๒๕๕๗ พระมหากษัตริย์ถ้ายังเป็นพระมหากษัตริย์ ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขต้องไม่เซ็นรับรองการรัฐประหาร หากการรัฐประหารเกิดขึ้น สถาบันพระมหากษัตริย์ต้องยืนอยู่ฝ่ายประชาธิปไตยเท่านั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ กล่าวถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ มีสาระสำคัญสรุปว่า นับแต่คณะราษฎร นำโดยท่านปรีดี พนมยงค์ และท่านพระยาพหลพลพยุหเสนา ได้มีการปฏิวัติประเทศสยามจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย และให้กษัตริย์

อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ปัจจุบันผมคิดว่า การใช้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ยังใช้ยามาจนถึงรัชกาลปัจจุบัน เพราะกษัตริย์อยู่เหนืออำนาจอธิปไตยทั้ง ๓ อำนาจ ได้แก่ อำนาจตุลาการ อำนาจบริหาร และอำนาจนิติบัญญัติ ถามว่าทำไมต้องพูดแบบนี้ ท่านเคยรู้หรือไม่ครับว่าหมวดที่ ๒ ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ วรรคสอง บอกไว้ว่า ผู้ใดจะไม่สามารถฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ได้ เฉกเช่นนั้นแล้ว แสดงให้เห็นว่า พระมหากษัตริย์อยู่เหนืออำนาจอธิปไตยที่ประชาชนเป็นเจ้าของ เจตนาการพูดของผมในครั้งนี่ คือต้องการให้พระมหากษัตริย์อยู่ในที่ที่เหมาะสมและสามารถอยู่ร่วมกับประชาชนคนไทยได้ และที่บอกว่าอยู่เหนืออำนาจอธิปไตย คือการอยู่เหนืออำนาจของประชาชน โดยการที่ประชาชน ไม่สามารถแตะต้องได้ เพราะถ้าใครแตะต้องคนนั้นต้องโดนมาตรา ๑๑๒ และผู้ถูกร้องที่ ๓ อ่านประกาศกลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม ฉบับที่ ๑ มีสาระสำคัญสรุปว่า นับแต่คณะราษฎร ก่อการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยหวังว่า ประเทศจะมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอยู่เหนือระบอบการเมืองอย่างแท้จริง แต่ทำได้เป็นเช่นนั้นไม่ เนื่องด้วยกษัตริย์ยังคงทรงอำนาจแทรกแซงเหนือการเมือง เมื่อเกิดการรัฐประหารกษัตริย์ก็ทรงลงพระปรมาภิไธย แต่งตั้งหัวหน้าคณะรัฐประหาร ทรงโยกย้ายกำลังพล รวมถึงถ่ายโอนงบประมาณแผ่นดิน เข้าเป็นทรัพย์สินส่วนตัวพระองค์ ทรงใช้พระราชอำนาจนอกกฎหมายแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญ ที่ผ่านการประชามติแล้วให้สามารถเสด็จไปประทับนอกราชอาณาจักรได้โดยไม่ต้องตั้งผู้สำเร็จราชการ แทนพระองค์ รัฐบาลเผด็จการยอมสยบอยู่ภายใต้เงาของกษัตริย์และแอบอ้างสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อหาผลประโยชน์ เห็นได้ว่าพวกเขาเหล่านี้สมประโยชน์กัน เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ราษฎรทั้งหลายพึงรู้เถิดว่า กษัตริย์ประเทศเรานี้ มิได้ทรงอยู่เหนือการเมือง หากแต่เป็นรากเหง้าของปัญหาทางการเมืองตลอดมา นอกจากจะทรงละเลยหน้าที่ การเป็นประมุขที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนแล้ว ยังเสด็จไปเสวยสุขประทับอยู่ต่างแดนโดยใช้งบภาษีของราษฎร ทั้งที่ราษฎรประสบความยากลำบาก อีกทั้งทรงมีความสัมพันธ์แนบแน่นกับกลุ่มกบฏผู้ก่อการรัฐประหาร ล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย แนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุมจึงเรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหา ว่าด้วยสถาบันพระมหากษัตริย์ จำนวน ๑๐ ประการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติลักษณะการห้ามใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้าง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขปรากฏในรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๘ - ๒๒/๒๕๕๕ และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๒ ได้วางหลักคำว่า “ล้มล้าง” ว่าเป็นภัยร้ายแรงต่อรัฐธรรมนูญและระบอบการปกครอง ตามรัฐธรรมนูญที่สุจริตวิสัยที่จะแก้ไขให้กลับคืนได้ นอกจากนั้น เป็นการกระทำที่มีเจตนาเพื่อทำลายหรือล้างผลาญให้สูญสลายหมดสิ้นไป ไม่ให้ดำรงอยู่หรือมีอยู่อีกต่อไป

การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเรียกร้องเพื่อให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยพระราชสถานะของพระมหากษัตริย์ที่ทรงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญและอยู่เหนือความรับผิดชอบทางการเมือง ตามหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ว่า พระมหากษัตริย์ทรงกระทำผิดมิได้ และให้มีการยกเลิกกฎหมายที่ห้ามผู้ใดล่วงละเมิด หมิ่นประมาท หมิ่นพระบรมเดชานุภาพสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งการแก้ไขรัฐธรรมนูญและกฎหมายดังกล่าวจะส่งผลให้สถาบันพระมหากษัตริย์ไม่อยู่ในสถานะที่เคารพสักการะอันนำไปสู่การสร้างความปั่นป่วนและความกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่เกินความพอเหมาะพอควรโดยมีผลทำให้กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และจะนำไปสู่การบ่อนทำลายการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในที่สุด ทั้งนี้ เพราะพระมหากษัตริย์กับชาติไทยดำรงอยู่คู่กันเป็นเนื้อเดียวกันนับแต่อดีตถึงปัจจุบัน และจะดำรงอยู่ด้วยกันต่อไปในอนาคต แม้ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้ว ปวงชนชาวไทยยังเห็นพ้องร่วมกันอัญเชิญพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นสถาบันหลักคู่ชาติไทย และถวายเป็นความเคารพสักการะผู้ใดจะละเมิดมิได้ ทั้งนี้ เพื่อธำรงความเป็นชาติไทยไว้ ดังปรากฏในพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาตรา ๑ บัญญัติว่า อำนาจอสูงสุดของประเทศนั้นเป็นของราษฎรทั้งหลาย มาตรา ๒ บัญญัติว่า ให้มีบุคคลและคณะบุคคลดังจะกล่าวต่อไปนี้เป็นผู้ใช้อำนาจแทนราษฎรตามที่จะได้กล่าวต่อไปในธรรมนูญ คือ ๑. กษัตริย์ ๒. สภาผู้แทนราษฎร ๓. คณะกรรมการราษฎร ๔. ศาล มาตรา ๓ บัญญัติว่า กษัตริย์เป็นประมุขสูงสุดของประเทศ พระราชบัญญัติก็ดี คำวินิจฉัยของศาลก็ดี การอื่น ๆ ซึ่งจะมีบทกฎหมายระบุไว้โดยเฉพาะก็ดี จะต้องกระทำในนามของกษัตริย์ ต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม เมื่อวันที่

๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ บททั่วไป มาตรา ๒ บัญญัติว่า อำนาจอธิปไตยย่อมมาจากปวงชนชาวสยาม พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้นแต่โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หมวด ๑ พระมหากษัตริย์ มาตรา ๓ บัญญัติว่า องค์พระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ มาตรา ๕ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพสยาม มาตรา ๖ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร มาตรา ๗ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี มาตรา ๘ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาลที่ได้ตั้งขึ้นตามกฎหมาย จากบทบัญญัติ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕ และรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรสยาม (ฉบับวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕) ดังกล่าว เห็นได้ว่าประวัติศาสตร์ นับแต่ยุคสุโขทัย อยุธยา ตลอดถึงกรุงรัตนโกสินทร์ การปกครองของไทยนั้นอำนาจการปกครอง เป็นของพระมหากษัตริย์ ทรงมีพระราชภารกิจที่สำคัญยิ่งเพื่อรักษาความอยู่รอดของบ้านเมือง และประชาชน โดยจะต้องดำรงตำแหน่งจอมทัพไทยเพื่อนำกองทัพต่อสู้ปกป้องและขยายราชอาณาจักร ตลอดเวลาในยุคก่อน ประกอบกับทรงถือหลักการปกครองตามหลักธรรมแห่งพระพุทธศาสนา คือ ทศพิธราชธรรมเป็นหลักในการปกครองประเทศ พระมหากษัตริย์ของไทยจึงเป็นที่เคารพ และศรัทธาเป็นศูนย์รวมจิตใจและความเป็นหนึ่งเดียวกันของปวงชนชาวไทยมาโดยตลอดเวลาหลายร้อยปี ดังนั้น แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของไทย เมื่อปี ๒๔๗๕ ให้อำนาจการปกครอง เป็นของราษฎรทั้งหลายหรือมาจากปวงชนชาวสยาม คณะราษฎรผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงและประชาชนชาวไทย ยังคงเห็นพ้องกันอัญเชิญพระมหากษัตริย์เพื่อทรงเป็นสถาบันหลักที่จะต้องคงอยู่คู่กับการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยและทรงใช้อำนาจอธิปไตยนั้นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ โดยเรียกรูปแบบการปกครองนี้ ว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและราชอาณาจักรไทยได้คงไว้ ซึ่งการปกครองระบอบนี้ต่อเนื่องมาโดยตลอด ทำนองเดียวกับประเทศต่าง ๆ ที่มีความเป็นมาของชาติ และเอกราชแตกต่างกัน แต่สิ่งที่เหมือนกันประการหนึ่ง คือ เอกลักษณ์หรือสัญลักษณ์ของชาติ รวมถึงทรัพย์สินสมบัติของชาติจะมีกฎหมายห้ามกระทำการอันทำให้มีมลทินต้องเสื่อมสภาพเสียหายหรือชำรุด ข้อเรียกร้องที่ให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรองพระราชสถานะ ขององค์พระมหากษัตริย์ว่าทรงเป็นประมุขของรัฐที่ผู้ใดจะกล่าวหาหรือละเมิดมิได้นั้น จึงเป็นการกระทำ

ที่มีเจตนาทำลายล้างสถาบันพระมหากษัตริย์โดยชัดแจ้ง การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการเซาะกร่อนบ่อนทำลายการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การออกมาเรียกร้องโจมตีในที่สาธารณะโดยอ้างการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ นอกจากเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง ใช้ถ้อยคำหยาบคาย และยังไปละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนอื่น ที่เห็นต่างด้วย อันจะเป็นกรณีตัวอย่างให้บุคคลอื่นกระทำตาม ยิ่งกว่านั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มีการดำเนินงานอย่างเป็นขบวนการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย แม้การปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ เวทีธรรมศาสตร์จะไม่ทน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี จะผ่านไปแล้ว ภายหลังจากที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ยังปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ยังคงร่วมชุมนุมกับกลุ่มบุคคลกลุ่มต่าง ๆ โดยใช้ยุทธวิธีเปลี่ยนแปลงรูปแบบการชุมนุม วิธีการชุมนุม เปลี่ยนตัวบุคคลผู้ปราศรัย ใช้กลยุทธ์เป็นแบบไม่มีแกนนำที่ชัดเจน แต่มีรูปแบบการกระทำอย่างต่อเนื่อง โดยกลุ่มคนที่มีแนวคิดเดียวกัน การเคลื่อนไหวของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ และกลุ่มเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นขบวนการที่มีเจตนาเดียวกันตั้งแต่แรก ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มีพฤติการณ์กระทำซ้ำ และกระทำต่อไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีลักษณะของการปลุกกระดมและใช้ข้อมูลที่เป็นเท็จ มีลักษณะของการที่ก่อให้เกิดความวุ่นวายและใช้ความรุนแรงในสังคม

ระบอบประชาธิปไตยมีหลักการสำคัญ ๓ ประการ คือ เสรีภาพ (LIBERTY) หมายถึง ทุกคนมีสิทธิที่จะคิด พูด และทำอะไรได้ที่ไม่มีการห้าม เสมอภาค (EQUALITY) หมายถึง ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน และภราดรภาพ (FRATERNITY) หมายถึง บุคคลทั้งหลายมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันฉันพี่น้อง มีความสามัคคีกัน

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของไทยนั้น ปวงชนชาวไทยผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์มานานนับหลายร้อยปี พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข จึงได้รับความยินยอมจากปวงชนชาวไทยให้ทรงใช้อำนาจอธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ ทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล สถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยเป็นเสาหลักสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้น การกระทำใด ๆ ที่มีเจตนาเพื่อทำลายหรือทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ต้องสิ้นสลายไป ไม่ว่าจะโดยวิธีการพูด การเขียน

หรือการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลเป็นการบ่อนทำลาย ด้อยคุณค่า หรือทำให้อ่อนแอลง ย่อมแสดงให้เห็นถึงการมีเจตนาเพื่อล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์

การใช้สิทธิหรือเสรีภาพของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ไม่เป็นไปตามหลักการประชาธิปไตย การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการอ้างสิทธิหรือเสรีภาพเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงหลักความเสมอภาค และภราดรภาพ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โดยไม่รับฟังความเห็นของผู้อื่น ไม่ยอมรับความเห็นที่แตกต่างของบุคคล จนถึงกับล่วงละเมิดสิทธิส่วนตัวของบุคคลอื่นที่เห็นต่างด้วยการด่าทอ รบกวนพื้นที่ส่วนตัว ยุยงปลุกปั่น ด้วยข้อเท็จจริงที่บิดเบือนจากความจริง ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงประจักษ์ว่าการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มีการจัดตั้งกลุ่มในลักษณะองค์กรเครือข่ายกระทำการใช้ความรุนแรงต่อเนื่อง บางเหตุการณ์ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มีส่วนจุดประกายโดยการปราศรัยปลุกเร้าให้เกิดความรุนแรงในบ้านเมือง ทำให้เกิดความแตกแยกของคนในชาติ อันเป็นการทำลายหลักการความเสมอภาค และภราดรภาพ ผลของการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ นำไปสู่การล้มล้างระบอบประชาธิปไตยในที่สุด นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงยังปรากฏว่า การชุมนุมหลายครั้ง มีการทำลายพระบรมฉายาลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ การแสดงออกโดยลบแสบสีน้ำเงินซึ่งหมายถึงองค์พระมหากษัตริย์ ออกจากธงไตรรงค์ ข้อเรียกร้อง ๑๐ ประการ ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เช่น การยกเลิกมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ การยกเลิกการบริจาดและรับบริจาดโดยเสด็จพระราชกุศล การยกเลิกพระราชอำนาจในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ เป็นข้อเรียกร้องที่ทำให้สถานะของสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่เป็นไปตามประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของชาติไทยที่ยึดถือปฏิบัติกันตลอดมา ทั้งพฤติการณ์และเหตุการณ์ต่อเนื่องจากการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ แสดงให้เห็นมูลเหตุจูงใจของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ว่าการใช้สิทธิหรือเสรีภาพของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มีเจตนาซ่อนเร้นเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่ใช่เป็นการปฏิรูป

การใช้สิทธิหรือเสรีภาพของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการแสดงความคิดเห็น โดยไม่สุจริต เป็นการละเมิดกฎหมาย มีมูลเหตุจูงใจเพื่อล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แม้เหตุการณ์ตามคำร้อง

ผ่านพ้นไปแล้ว แต่หากยังคงให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ รวมทั้งกลุ่มในลักษณะองค์กรเครือข่าย
กระทำการดังกล่าวต่อไป ย่อมไม่ไกลเกินเหตุที่จะนำไปสู่การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง ให้ศาลรัฐธรรมนูญ
มีอำนาจสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคตได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓
เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง และสั่งการให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ รวมทั้ง
กลุ่มองค์กรเครือข่ายเลิกการกระทำดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตด้วย ตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๔๙ วรรคสอง

นายวรวิทย์ กังศศิเทียม

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปัญญา อุดชาชน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายวิรุฬห์ แสงเทียน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจirinติ หะวานนท์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนภดล เทพพิทักษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ